

Tchórz zwyczajny (*Mustela putorius*)

I. Występowanie i siedlisko

Tchórz jest spotykany na terenie niemal całej Europy a w Polsce występuje dość licznie i we wszystkich regionach. Jego siedliska często nakładają się z ludzkimi domostwami, przez co bywają one naszymi nieraz bardzo bliskimi sąsiadami, zamieszkując stodoły, szopy lub opuszczone poddasza. W warunkach naturalnych zasiedla spróchniałe pnie, opuszczone nory oraz wykroty skalne.

II. Charakterystyka ogólna

Ostateczną wielkość tchórze osiągają już w pierwszym roku życia (dożywają nawet do dwunastu lat). Przeciętna waga osobnicza wynosi półtora do dwóch kilogramów, przy czym samce są zdecydowanie większe od samic. Ciało tchórza jest wydłużone i smukłe, o długości około 40 cm z 10 centymetrowym ogonem. Każda łapa wyposażona jest w pięć ostrych pazurów. Jeśli chodzi o barwy, to ciężko jest określić jednoznaczny kolor, jako że istnieje wiele odmian kolorystycznych, przy czym przeważają brązy i popiele z domieszką bieli. Charakterystyczny wzór umaszczenia na pysku tworzy maskę przypominającą maskę Zorro lub włamywacza. Wymiana sukni następuje dwukrotnie, wiosną oraz jesienią.

III. Odżywianie

W diecie tchórzy dominuje pokarm zwierzęcy. Zwierzęta te zjadają gryzonie, płazy (głównie żaby i ropuchy) ptasie jaja oraz ptaki, jak również raki, ryby oraz małe

ssaki. Zdarza się, że żerują na padlinie. Cykl pokarmowy jest bardzo szybki i zabiera około czterech godzin, przez co osobnik musi odżywiać się do dziesięciu razy dziennie. Cechą charakterystyczną jest tzw. imprinting żywieniowy, polegający na zdolności zapamiętywania pokarmu (to co tchórz zje w przeciągu pierwszego półrocza swojego życia będzie uważał odtąd za naturalny pokarm). Jak większość lasicowatych, tchórz tworzy spizarnie na trudniejsze czasy, w których potrafi zgromadzić do kilkudziesięciu kilogramów pożywienia.

IV. Rozmnażanie i rozwój

Gody tchórzy mają miejsce pomiędzy marcem a sierpniem. Penis samca ma haczykowany kształt, przez co po akcie kopulacji oboje partnerzy są ze sobą jeszcze przez jakiś czas połączeni. Podczas aktu zbliżenia samiec wgrzyza się w szyję samicy. Po około 40 dniach ciąży samica wydaje na świat młode (nawet do piętnastu sztuk). Wychowywanie potomstwa trwa do ośmiu tygodni, wtedy to młode uzyskują zazwyczaj samodzielność. Dojrzałość płciową tchórz osiąga w dziesiątym miesiącu życia. U samców tuż przed wytworzeniem się możliwości rozrodczych tworzy się żółtawa plama w okolicach podgardla.

V. Zachowanie

Z natury tchórze mają tendencję do życia stadnego. Razem udają się na lowy, razem też się bawią. W okresie jesienno-zimowym zmieniają tryb życia na samotniczy. W komunikacji międzyosobniczej wykonują wiele tylko sobie zrozumiałych gestów oraz dźwięków (w postaci podskoków, ustawień ciała oraz pisków, chrząknięć, jak i wielu innych). Do najlepszych zmysłów tchórza zaliczyć można wzrok oraz słuch. W razie zagrożenia wydziela on nieprzyjemną woń (nawet na sporą odległość) odstraszać nią napastnika. Często udomowione przez ludzi stają się zwierzętami domowymi. Aktywność dobową przypada na godziny nocne, aczkolwiek w czasie obfitym w pożywienie, tchórz potrafi przespać nawet 20 godzin dziennie, budząc się tylko aby zaspokoić apetyt.

VI. Ekologia gatunku

Tchórz w ekosystemach leśnych odgrywa niemalą rolę w kontrolowaniu populacji gryzoni. Szczególnie za tą rolę ceniony jest w ludzkich obejściach. Jednak potrafi też wejść za skórę trzebiąc gołębie w hodowlach oraz króliki. Łowiecko zwierzę to jest rzadko pozyskiwane z racji małej presji łowieckiej na tą ustabilizowaną populację.